

Vlaams
Parlement

stuk **1565** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 12 december 2011 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over de voortgang van de uitvoering
van de aanbevelingen van de resolutie ‘Sneller door Beter’

Verslag

namens de Commissie Versnelling Maatschappelijk
Belangrijke Investeringsprojecten
uitgebracht door mevrouw Karin Brouwers en de heer Ivan Sabbe

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Johan Sauwens.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Lode Ceyssens, Dirk de Kort, Johan Sauwens;
de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de dames Tine Eerlingen, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heer Robrecht Bothuyne, de dames Karin Brouwers, Martine Fournier, Tinne Rombouts;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn;
de heer Jean-Jacques De Gucht, mevrouw Annick De Ridder;
de heren Steve D'Hulster, Jan Roegiers;
de heren Jan Peumans, Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

858 (2010-2011) – Nr. 1 t.e.m. 6: Verslagen

Op 29 november 2011 besprak de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten de uitvoering door de Vlaamse Regering van de aanbevelingen uit de resolutie ‘Sneller door Beter’, (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 395) met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

I. UITEENZETTING DOOR MINISTER-PRESIDENT KRIS PEETERS

Minister-president Kris Peeters: Het project ‘Versnellen van Investeringsprojecten’ wordt zowel door de Vlaamse Regering als door deze commissie en het hele parlement als heel belangrijk beschouwd.

In het regeerakkoord staat: “Wij hebben vastgesteld dat het zowel voor de publieke als voor de private investeerders steeds moeilijker wordt om binnen een redelijke termijn vergunningen te krijgen voor belangrijke investeringsprojecten. Wij willen dit euvel nadrukkelijk remediëren, zowel voor publieke als voor private investeerders.”.

Het is de bedoeling dat ik vandaag een algemene inleiding geef bij de stand van zaken en dat de ministers Muyters en Schauvliege tijdens een volgende vergadering inzoomen op een aantal projecten.

Dit project is binnen de Vlaamse Regering formeel opgestart met de visienota van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010. In die visienota zijn de aanbevelingen van deze commissie en van de commissie-Berx over het versnellen en verbeteren van procedures bij complexe en maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten verwerkt. Een ambtelijk projectteam heeft de opdracht gekregen de diverse acties van de visienota uit te werken. Het politiek stuurcomité onder leiding van mijn kabinetschef stuurt dit projectteam aan. Het projectteam heeft in het voorjaar van 2011 meermaals gerapporteerd aan deze commissie.

Het eerste luik van de visienota bevat algemene verbeteringen voor de versnelling van alle vergunningsprocessen, de zogenaamde ‘quick wins’. Integratie en vereenvoudiging van de bestaande procedures vormen daarin een eerste accent. Als we meer procedures samen kunnen laten verlopen, is er meer afstemming mogelijk en kan meer tijdswinst worden geboekt. Naast meer integratie wordt ingezet op de vereenvoudiging van de procedures.

Het stimuleren van samenwerking is een tweede accent. De overheid en de ambtenaren moeten oplossingsgericht samenwerken met de initiatiefnemers. Samen kunnen ze betere beslissingen nemen over wat men nu precies verder wil uitwerken en onderwerpen aan de noodzakelijke procedures. Dit leidt tot betere en meer transparante besluitvorming, wat het maatschappelijk draagvlak ten goede komt.

Verschillende quick wins zijn al aan het parlement voorgelegd, andere zijn klaar of zo goed als klaar. De ministers Muyters en Schauvliege zullen daar bij een volgende gelegenheid uitvoeriger op ingaan, maar ik wil u nu toch al kort meedelen wat er al is goedgekeurd, waarover afspraken bestaan en wat op korte termijn zal worden goedgekeurd.

Het gaat bijvoorbeeld om een aantal wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waarbij de VLACORO de facto is opgeheven en aan de SARO een strategische adviesrol veel vroeger in het proces is toebedeeld. We hebben de mogelijkheid tot het aanvragen van projectvergaderingen gevoelig verruimd, zodat initiatiefnemers van een project sneller kunnen vragen om rond tafel te zitten met alle overheidsinstanties. Het indienen van aanvragen voor planologische attesten gebeurt in de toekomst bij het gemeentebestuur, omdat dit vanuit bevoegdheidsoverwegingen logischer is. Het instellen van beroepen door overheidsinstanties tegen vergunningsbeslissingen komt voortaan te liggen bij de leidend ambtenaar in plaats van bij een aangewezen ambtenaar. Zo wordt het beroep vanuit

de overheid voorwerp van een grondige overweging, waarbij de leidend ambtenaar naast de pure eigen sectorale invalshoek ook opportuniteitsoverwegingen kan laten meespelen.

We hebben een regelgevend voorstel uitgewerkt om sectorale machtigingen en toestemmingen maximaal te integreren in de stedenbouwkundige vergunning. Dat wordt binnenkort geagendeerd. En we hebben het aantal vrijstellingen van vergunning en het aantal meldingsplichtige werken gevoelig uitgebreid.

Een andere belangrijke quick win is de integratie van het project-MER in het vergunningenproces. Dit ontwerp van decreet kreeg een tweede principiële goedkeuring op 22 juli 2011. Ik verwacht een derde en definitieve goedkeuring van dit ontwerp van decreet nog eind dit jaar. De nieuwe werkwijze geeft een belangrijke verbeter- en versnellingsmogelijkheid voor het huidige instrumentarium en dit door het gedeeltelijk parallel laten verlopen van de milieueffectrapportageprocedure en de vergunningsprocedure. Zeker in economisch onzekere tijden heeft zowel de overheid als het bedrijfsleven baat bij een snellere beslissingsprocedure. Daardoor wordt een reële bijdrage geleverd aan het behoud en de versterking van de competitiviteit van Vlaanderen als regio en wordt aan de ondernemingen in Vlaanderen de mogelijkheid geboden om snel in te spelen op wijzigende marktsituaties en op innovatie, wat uitermate belangrijk is in het kader van het behoud van de welvaart en het algemeen welzijn. De integratie van het project-MER in het vergunningenproces wordt binnenkort op regeringsniveau afgerond.

De ontheffingsprocedure voor het project-MER is ook gewijzigd, waardoor de doorstart naar het project-MER vereenvoudigd is. Op die manier wil de dienst Mer het tijdsverloop van achtereenvolgens een niet-verleende ontheffing en vervolgens het opstellen van een volledige project-MER inkorten met een aantal weken tot een paar maanden.

Een andere quick win heeft te maken met de handleidingen en richtlijnenboeken voor het project-MER. Recent werd het richtlijnenboek 'Geluid en trillingen' opgeleverd en binnenkort volgt 'Lucht'. De richtlijnenboeken zorgen voor een uniforme aanpak van de verschillende MER-onderzoeken. Dat zorgt ook voor vereenvoudigingen in de toepassingen.

Deze quick wins tonen aan dat we niet hebben stilgezeten en dat we de aanbevelingen van deze commissie hebben uitgevoerd of nog willen uitvoeren. Daartoe is het nodig dat we onze werkzaamheden op het vlak van quick wins onverkort voortzetten.

Op korte termijn zal een nieuwe regeling worden goedgekeurd met betrekking tot de handelingen van algemeen belang die afwijken van de bestemmingsvoorschriften. Zoals opgenomen in de visienota van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010 is het bestaande besluit geëvalueerd door de eigen bevoegde ambtenaren, overheidsadministraties die projecten initiëren en private aanvragers. Op basis daarvan zullen wij ervoor zorgen dat uitgebreider toepassing kan worden gemaakt van de mogelijkheid om zonder ruimtelijk uitvoeringsplan en dus zonder plan-MER af te wijken van bestemmingsvoorschriften.

Daarnaast werken wij ook aan de regeling voor de unieke vergunning, de zogenaamde omgevingsvergunning. De startnota 'Omgevingsvergunning' van de Vlaamse Regering van 22 juli 2011 wordt momenteel uitgewerkt in functie van een conceptnota, die vervolgens in juridische teksten moet worden gegoten. In de startnota werden de krachtlijnen vastgelegd voor de invoering van een unieke omgevingsvergunning waarin zowel de milieu- als de stedenbouwkundige vergunning en/of melding worden geïntegreerd. In deze vergunning moet de bevoegde vergunningverlener een globale beoordeling op vlak van milieu, ruimtelijke ordening en stedenbouwkunde volgens een geïntegreerde vergunningprocedure volgen. Zo zal de initiatiefnemer zijn aanvraag kunnen indienen bij een uniek loket, waarna één openbaar onderzoek en één adviesronde worden georganiseerd, met als sluitstuk het syntheseadvies van de adviescommissie, dat gespiegeld wordt aan de provinciale respectievelijk gewestelijke milieuvergunningcommissie.

Volledig binnen de filosofie van de commissie-Berx en de commissie-Sauwens moet de vergunningsprocedure zo eenvoudig en transparant mogelijk verlopen, met bijzondere aandacht voor de participatie van het publiek. Wij zullen daar samen met de lokale ambtenaren rekening mee houden.

Met betrekking tot de onteigeningen werden en worden meerdere acties ondernomen. De Vlaamse overheid zal een voorstel van vooraanpassing van de federale onteigeningswetgeving uitwerken. Hierbij wordt rekening gehouden met het zogenaamde Vlinderakkoord dat werd bereikt en dat binnenkort door de Federale Regering zal worden uitgewerkt. Dit voorstel zal vervolgens door de collega's van de federale overheid en de andere gewesten worden besproken.

Wij hebben deze regeling evenwel niet afgewacht om te vereenvoudigen. Voor de onteigeningen waarvoor de lokale besturen een machtiging aanvragen bij de Vlaamse overheid, hebben we al een vereenvoudiging doorgevoerd. De Vlaamse Regering besliste op 14 oktober 2011 dat alle onteigeningsmachtigingen voor lokale besturen in de toekomst worden verleend door de minister van Binnenlands Bestuur. Er is dus één loket voor lokale besturen. De minister heeft een termijn van orde van 45 dagen om te beslissen over de onteigeningsmachtiging. Hij doet enkel een wettigheidscontrole en oordeelt dus niet over de opportuniteit. De verplichte voorafgaande instemming van de sectoraal bevoegde ministers wordt afgeschaft en vervangen door een voorafgaande melding aan die sectoraal bevoegde ministers. Ook landmeters-experten worden gerechtigd om schattingsverslagen op te maken.

In overleg met de federale overheid werd een typebestek voor het inschakelen van landmeters-experten opgesteld. Dit vergt nog een beperkte technische toelichting door de collega's van de FOD Financiën. Op korte termijn kan dit typebestek ter beschikking worden gesteld van alle diensten van de Vlaamse overheid en van de lokale overheden. In het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 is vastgelegd dat de Dienst Vastgoedakten de aanduiding van landmeters of experts bij de afhandeling van de vastgoeddossiers in het algemeen en van minnelijke onteigeningen in het bijzonder kan coördineren.

De Vlaamse Regering verleende op 29 april 2011 haar akkoord voor de oprichting van een bijzonder Vlaams Bestuursrechtcollege. Het Departement Bestuurszaken heeft een eerste ontwerp van decreet tot oprichting van dat Vlaams Bestuursrechtcollege opgesteld. Het doel is een globale aanpak uit te tekenen waarin verschillende Vlaamse bestuursrechtcolleges worden geïntegreerd, en te onderzoeken of pistes haalbaar zijn die ook in de aanbevelingen van de commissie aan bod komen, zoals het instellen van een bestuurlijke lus, het beslissen om bestuurshandelingen niet te vernietigen ondanks vormgebreken of materiële gebreken – waarbij een afweging wordt gemaakt tussen het individuele en het algemene belang – of de mogelijkheid om rechtsgevolgen geheel of gedeeltelijk in stand te houden als de rechthebbenden niet ernstig worden benadeeld.

Dit jaar nog zullen we het nodige doen om de nieuwe decretale bepalingen in verband met het planologisch attest uit te voeren. De voorbereidingen daarvan zijn volop aan de gang.

De Vlaamse Regering heeft ook nog afgesproken om de bindende adviezen van de administratie bij vergunningsaanvragen af te schaffen tegen eind 2012. In voorbereiding daarvan werkt de administratie aan een lijst van bindende adviezen in de verschillende beleidsdomeinen. We zijn er ook van overtuigd dat een goed gemotiveerd advies van de administratie niet zomaar in de wind zal worden geslagen door de instanties die moeten beslissen over een vergunning.

Het tweede deel van de visienota van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010 geeft de aanzet tot een grondige hervorming van de aanpak van investeringsprojecten die niet

zonder een bestemmingswijziging kunnen worden gerealiseerd. Voor deze projecten is een ruimtelijk planproces nodig, en vaak ook een afweging van alternatieven. Voor dit soort van investeringsprojecten kan de doorlooptijd momenteel vrij lang zijn – en dan druk ik mij voorzichtig uit. Een nieuwe procesmatige aanpak moet dat verbeteren.

De krijtlijnen voor de nieuwe aanpak kunnen we omschrijven als de ‘drietrapsraket’. Er zijn drie beslismomenten: de startbeslissing, het voorkeursbesluit en het projectbesluit. Bij het uittekenen van de nieuwe procesaanpak is het projectteam in eerste instantie uitgegaan van complexe Vlaamse projecten waar de nieuwe aanpak garant moet staan voor een efficiënt en kwaliteitsvol proces, gericht op daadwerkelijke realisatie binnen een aanvaardbare termijn en met een maximum draagvlak. Versnelling wordt onder meer bereikt door het parallel schakelen van onderzoeken en beoordelingen in de voortrajectfase en de procedures in de uitwerkingsfase, en door het integreren van openbaar onderzoek.

We onderscheiden volgende fasen en beslismomenten: de agenderingsfase, afgesloten met de startbeslissing; het voortraject, afgesloten met het voorkeursbesluit; en de uitwerkingsfase, afgesloten met het trajectbesluit. Met de nieuwe geïntegreerde aanpak komen alle procedurestappen, die vlotter en logischer na elkaar worden gezet, in één voortraject en één uitwerkingsfase. Zo verwezenlijken we een substantiële tijdwinst, waarbij we tegelijk aandacht blijven houden voor de kwaliteit van het proces. Daarnaast creëren we voor de procedures een meer rechtszekere en transparante structuur. De burger krijgt op twee cruciale momenten inspraak. De visie van de Vlaamse Regering mikt dus op een versnelling maar evenzeer op de kwaliteit van het proces en de opbouw van een duurzaam maatschappelijk draagvlak.

Ik wil kort de verschillende fasen en beslismomenten overlopen. Meer uitleg vindt u in het rapport dat door het projectteam aan de Vlaamse Regering is bezorgd. Het zullen de ministers Muyters en Schauvliege zijn die u daarover meer informatie bezorgen en waaraan u ook alle vragen kan stellen.

Het doel van de agenderingsfase is te komen tot een eenduidige formulering van de probleemstelling en projectdoelstellingen en om de grote lijnen van de verdere procesaanpak uit te zetten. De agenderingsfase leidt enkel tot het opstarten van een projectgedreven proces, met een focus in eerste instantie op een alternatievenonderzoek en dus – op dit moment – nog niet op de concrete realisatie van het project. Informeel overleg met belangrijke actoren ter voorbereiding van de startbeslissing die de agenderingsfase afrondt, is aangewezen. De agenderingsfase is een informele fase, zodat we die niet regelgevend vastleggen. Deze fase verschilt in duurtijd van project tot project. De startbeslissing vormt het formele engagement van de betrokken actoren om het proces te doorlopen volgens de methodiek van de routeplanner.

Het doel van het voortraject is om op een geïntegreerde wijze te komen tot een weloverwogen afweging van de verschillende alternatieven, die aan de probleemstelling en de doelstellingen die geformuleerd werden een zinvolle oplossing kunnen geven. Uiteindelijk wordt naar één beste oplossing gewerkt die het voorwerp uitmaakt van het voorkeursbesluit.

Een projectleider en een multidisciplinair projectteam begeleiden het proces. Procesmatig worden onderzoeken en studies die momenteel vaak sequentieel verlopen, minstens in tijd gelijkgeschakeld, zodat een gevoelige tijdwinst kan worden geboekt. Reken voor complexe projecten op een voldoende ruime periode, om de nodige onderzoeken op te starten, af te ronden, te verwerken in een integrerend document met een ontwerp van voorkeursbesluit, dit voor te leggen aan een brede groep van actoren en belanghebbenden, om finaal het definitieve voorkeursbesluit voor te leggen aan de bevoegde overheid.

In elk geval is participatie van de burger en belangengroeperingen doorheen de hele fase belangrijk. Politieke en ambtelijke terugkoppeling die beiden gericht zijn op het resultaat zijn ook in deze procesfase cruciaal. Op basis van de inspraak en alternatievenafweging neemt de betrokken overheid een voorkeursbesluit met een definitieve keuze voor een alternatief en, eventueel al een daaraan gekoppeld actieplan met milderende maatregelen en/of flankerend beleid. Dit voorkeursbesluit is een klikmoment waarop nadien niet meer wordt teruggekomen.

In de uitwerkingsfase wordt het voorkeursbesluit verder geconcretiseerd tot het niveau van een realiseerbaar project, inclusief alle bijhorende flankerende maatregelen die voortvloeien uit de realisatie van het project. In plaats van verschillende adviesronden en openbare onderzoeken over de diverse vergunningen, wordt één gezamenlijke adviesronde en formele consultatie georganiseerd over het geheel van het projectbesluit.

Met het projectbesluit worden de nu afzonderlijke benodigde vergunningen, zoals de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning, de eventueel noodzakelijke machtigingen en toelatingen, bijvoorbeeld in het kader van het Natuurdecreet, onroerend erfgoed of toestemmingen van de weg- en waterwegbeheerder, evenals de gebeurlijk noodzakelijke bestemmingswijziging, vervangen door één geïntegreerde en afgewogen beslissing.

Het kaderdecreet Complexe Investeringsprojecten, dat de ministers Muyters, Schauvliege en Crevits voorbereiden, zal de uitgangspunten van deze aanpak vastleggen. Omdat we maatwerk en flexibiliteit willen garanderen, gaat het overwegend om een aantal procedurele aspecten, vooral omdat die moeten kunnen gelden bovenop de huidige sectorale regelingen. We leggen in het kaderdecreet enkel de principes van de verschillende fasen vast. De beslismomenten zijn daarbij belangrijk, vooral het voorkeurs- en het projectbesluit, waar bepaalde gevolgen aan verbonden zijn.

Een eerste versie van het kaderdecreet is uitgewerkt door het projectteam. Het wordt nu binnen de regering besproken. We nemen ons voor om er zo snel mogelijk mee naar buiten te komen om de inbreng van betrokkenen, zoals onder meer deze commissie, mee te nemen. Ik plan dat in het voorjaar van 2012, zodat we het ontwerp van decreet kunnen afronden voor het zomerreces van 2012.

Met betrekking tot de nieuwe procesaanpak van complexe investeringsprojecten is in de eerste plaats een methodiek opgemaakt, in de vorm van een zogenaamde routeplanner. Uitgangspunt is een kwalitatieve procesaanpak met aandacht voor inspraak en participatie, geïntegreerd, administratie- en bestuursniveauoverschrijdend samenwerken, integratie van onderzoeken en werken naar trechtering, transparantie en duidelijkheid van beslissingen.

De routeplanner gaat verder uit van maatwerk en is bijgevolg opgebouwd uit aandachtspunten, bouwstenen en richtlijnen die naargelang het proces dat tot een project moet leiden, al dan niet kunnen worden gebruikt. De routeplanner is vooral bedoeld om projectleiders te ondersteunen in processen met betrekking tot complexe investeringsprojecten.

Het document is tot stand gekomen met de inbreng van de betrokken administraties, de strategische adviesraden en zogenaamde bevoorrechte getuigen, te weten afgevaardigden van de verschillende bestuursniveaus in Vlaanderen, experts inzake complexe processen, beroepsverenigingen en projectontwikkelaars, belangrijke actiescomités enzovoort.

Ook deze commissie werd, net zoals de regering zelf trouwens, bij de opmaak door het projectteam betrokken. De routeplanner is een evolutief document – het zal namelijk worden aangevuld telkens er nieuwe inzichten zijn – en zal ter beschikking worden gesteld op een website.

We willen ons echter niet beperken tot enkel regelgeving om de nieuwe procesaanpak te implementeren. De kracht van de voorgestelde procesmatige aanpak zit overigens in een aantal vernieuwingen, vooral inzake de manier van samenwerken en openheid, die niet steeds in regelgeving te vatten zijn.

We werken in de eerste plaats de methodiek van de routeplanner zo uit dat de bouwstenen van de routeplanner, zoals de procesmatige aanpak, het gelijktijdig laten verlopen van onderzoeken, het integreren van inhoudelijke standpunten en de finale beslissing over de zaak, ook kunnen worden gehanteerd voor andere dan complexe projecten, ook los van de toepassing van het kaderdecreet.

Tegelijk beklemtonen we dat er mogelijkheden zijn om, ten aanzien van private initiatiefnemers, ook in de procesaanpak van de routeplanner in te stappen, naast andere efficiëntieverbeteringen buiten de toepassing van het kaderdecreet, zoals de omgevingsvergunning. De ministers Muyters en Schauvliege zullen daar in een volgende commissievergadering uitgebreid op terugkomen.

We zijn van plan een brede communicatie- en bekendmakingscampagne over de nieuwe procesaanpak van complexe investeringsprojecten te organiseren. We plannen stimulanzen ten aanzien van kennisopbouw binnen de Vlaamse administratie. Een koepelwebsite over de nieuwe aanpak van complexe investeringsprojecten zal informatie bieden over de bouwstenen van de routeplanner.

Daarnaast voorziet de Vlaamse overheid in opleidingsinitiatieven ten behoeve van projectleiders van complexe projecten. Wat de participatie betreft, onderzoeken we de zinvolheid van de keuze voor een gespecialiseerde dienst of voor een raamcontract met een of meerdere externe opdrachthouders die de nodige ondersteuning kunnen aanbieden. Het werken aan een oplossingsgerichte houding en de advisering van de ambtenaren die bij een complex project zijn betrokken, vraagt om een doordacht sensibiliserings- en veranderingstraject. De Vlaamse administratie engageert zich ertoe in de competentieopbouw van de eigen ambtenaren te investeren en biedt vormingsinitiatieven aan om tot de na te streven mentaliteitswijziging te komen. Bij vormingsinitiatieven en met betrekking tot het personeelsbeleid in het algemeen wordt bijzondere aandacht besteed aan het profiel van de projectleider.

Bij de opvolging en de advisering in verband met processen die aan complexe projecten zijn verbonden, moeten de ambtenaren voldoende worden gemandateerd. We onderzoeken het denkspoor van aanspreekpunten en begeleidingsmanagers in de Vlaamse administratie. Zij zouden de lokale overheden in functie van een advisering door de Vlaamse overheid wegwijs kunnen maken en begeleiden. Ze zouden tevens meestappen in bepaalde processen en projecten. Ten aanzien van private initiatiefnemers vormen de lokale besturen nog steeds het eerste aanspreekpunt. Het is echter de bedoeling de lokale besturen maximaal te begeleiden.

De Vlaamse administratie wordt op die manier georganiseerd dat een geïntegreerd advies tot stand kan komen. De projectvergadering is hier een goed voorbeeld van. Ook met betrekking tot de omgevingsvergunning wordt een dergelijke advisering vooropgesteld.

We mogen niet uit het oog verliezen dat het niet enkel om de versnelling gaat: het gaat ook om de verbetering van de kwaliteit van de processen. Met zijn minimale bepalingen impliceert het kaderdecreet dat we de nadruk meer op het proces en minder op de procedure willen leggen. De nieuwe procesaanpak wordt veeleer geduid door de doelstellingen van de diverse onderdelen aan te geven dan door regelgevende vormcriteria op te nemen. In feite worden enkel de procedurestappen uit het Europees recht overgenomen. Door de nadruk meer op het proces en minder op de procedure te leggen, versnellen we het ver-

loop van het proces door de kwaliteit van het proces te verhogen. De kans op vormfouten wordt immers veel kleiner.

Veel versnellingen zijn het gevolg van goede afspraken die vroeg in het proces worden gemaakt en verankerd. Hierdoor wordt tijdverlies vermeden. Een goed doorlopen voortraject is dan ook cruciaal. Indien we dit allemaal implementeren, zullen we confrontaties met bijkomende elementen op het einde van de behandeling van dossiers kunnen voorkomen.

Begin 2010 heeft deze commissie met haar aanbevelingen een belangrijke grondslag voor de versnelling van investeringsprojecten gelegd. Met de visienota van 15 oktober 2010 heeft de Vlaamse Regering een belangrijk positief en politiek signaal gegeven. Sinds een jaar voeren we in sneltempo de ene na de andere aanbeveling uit. Volgens sommigen kan het nog sneller, maar ik kan iedereen verzekeren dat ambtenaren en kabinetsmedewerkers hier met man en macht aan werken.

Ik ben er tevens van overtuigd dat deze aanpak de leden van de commissie enig vertrouwen moet geven. De aanbevelingen die hier zijn geformuleerd, worden effectief uitgevoerd. Het is dan ook onze bedoeling deze commissie verder bij toekomstige acties te betrekken. Dit kan de kwaliteit van het geleverde werk enkel ten goede komen.

Dit is een goed voorbeeld van de manier waarop de uitvoerende en de decreetgevende macht een belangrijk en complex dossier samen kunnen aanpakken. Met betrekking tot de procedures voor complexe investeringsprojecten kunnen we enkel op deze manier tot een duidelijke regelgeving komen. Dat is de ambitie die hier sterk is verwoord. We moeten de versnelling van de investeringsprojecten in de praktijk brengen.

II. BESPREKING

De heer Johan Sauwens: De ministers Muyters en Schauvliege zullen voor een volgende vergadering uitgenodigd worden, maar dat de minister-president vandaag zelf is gekomen, toont aan dat de hele Vlaamse Regering dit dossier wil trekken.

De heer Lode Ceysens: Uit het overzicht van de minister-president is gebleken dat we al een aantal stappen in de goede richting hebben gezet.

Ik heb genoteerd dat de verantwoordelijkheid voor die stappen vaak niet bij de Vlaamse overheid ligt. Ik verwijs naar het besluit betreffende de melding van vrijstellingen. Toen we dit besluit in werking wilden laten treden, bleek echter dat de lokale besturen bemerkingen hadden. Achteraf is gebleken dat het mogelijk is om een stap in de goede richting te zetten indien we iedereen hiervan kunnen overtuigen. Het is dan ook een taak van de Vlaamse overheid om de provincie- en gemeentebesturen zeer snel de juiste informatie te verstrekken. Die informatieoverdracht is echter niet altijd even evident. Er worden op dit moment bijvoorbeeld al informatiemomenten over de omgevingsvergunning georganiseerd, maar we wachten nog op de afronding van dit dossier. Dat zorgt her en der voor misverstanden. Het is een belangrijke taak van de Vlaamse overheid om op het juiste moment de juiste informatie te verstrekken.

Een zeer belangrijk punt dat de minister-president heeft aangehaald, betreft het Vlaams Bestuursrechtcollege. We zijn er allemaal van overtuigd dat dit een uitdaging vormt. We hebben in deze en in andere commissies al vaak over de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen gesproken. Als we eerlijk zijn, moeten we toegeven dat die raad de verwachtingen niet inlost. We hebben het ook al over een tijdelijke samenwerking met het Milieuhandhavingscollege gehad.

Misschien hebben we het kader voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen niet van in het begin juist ingevuld. We hebben het aantal dossiers onderschat. Misschien kunnen we nog verbeteringen aanbrengen in de Codex Ruimtelijke Ordening. Tijdens een gesprek met de Raad in de Commissie voor Leefmilieu, naar aanleiding van het jaarverslag, werd het debat over de inhoud van de vonnissen die de Raad uitspreekt afgeblokt door de voorzitter van de Raad (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1372/1). Zij vond dat we met die vonnissen helemaal niets te maken hadden. Strikt genomen, volgens de scheiding der machten, klopt dat. Maar men kan het toch niet maken om te vervallen in eindeloos formalisme en intussen aan Vlaanderen meer steun vragen? Niemand is gebaat bij de vernietiging van vergunningen op basis van formalistische redenen. Dat moeten we in ons achterhoofd houden bij de oprichting van dat Vlaams Bestuursrechtcollege.

Minister-president, u stelt dat we niet alles met wetgevend werk kunnen oplossen. Tijdens de hoorzittingen heeft de toenmalige projectdirecteur van ‘Sneller en Beter’ in Nederland dat ook gezegd: er moet een attitude komen om oplossingsgericht te gaan werken. Ik zie eenzelfde uitdaging voor onze administratie. Misschien is het nuttig om bij een volgende gelegenheid van de vakministers meer uitleg te krijgen over de inspanningen die ze leveren om die attitude te bevorderen.

Minister-president, hebt u al een timing rond de drietrapsraket?

Het parlement moet die stappen nauwkeurig verder kunnen opvolgen. Ik wil suggereren om in de toekomst in de beleidsbrieven apart aandacht te besteden aan de vooruitgang in het opvolgen van de aanbevelingen. Nu zitten die verdoken tussen alle andere intenties in de beleidsbrieven. Dan wordt de opvolging ook transparant.

De heer Marino Keulen: Minister-president, het uitgangspunt – waarop u ook zult worden afgerekend – was om de realisatietermijnen van grote infrastructuurwerken en maatschappelijke projecten te halveren. Dus zult u op een zeker ogenblik met die toets worden geconfronteerd.

Ik denk dat de intenties goed zijn, dat ze sporen met de filosofie van de werkzaamheden van deze commissie, maar u zit nu nog in de fase waarin een aantal dingen wordt ontwikkeld. Heel veel ideeën en voorstellen werden gelanceerd. Ze bevinden zich in een conceptuele fase en moeten verder uitgewerkt worden. U hebt als regering het instrumentarium om wat deze commissie bekommerde ook te operationaliseren. Ik kreeg dus graag meer informatie over de verdere timing.

We hebben heel veel goede ambtenaren, maar we hebben er ook die gevormd zijn volgens het principe van ‘neen zeggen’ en die daaruit autoriteit putten. We willen dat ambtenaren de mensen wijzen op problemen, maar dat ze ook meteen de weg naar oplossingen schetsen. We willen dat ze een dienstverlening leveren waar een burger/belastingbetaler en een bedrijf/belastingbetaler op mogen rekenen. Die mentaliteitswijziging is uitermate belangrijk. Het zal een groeiproces zijn. Inzake ruimtelijke ordening heeft men meer autonomie gegeven aan de gemeenten. In eerste instantie waren er heel wat stedenbouwkundige ambtenaren die systematisch in beroep gingen tegen autonoom genomen beslissingen. Ondertussen heb ik de indruk dat zich dat wat stabiliseert. Het is blijkbaar toch niet zo gemakkelijk om een stuk van de autoriteit die men als gemachtigd ambtenaar heeft, zomaar prijs te geven.

Ik denk dat de lokale besturen en het economische middenveld over onze schouders meekijken. Ik durf te stellen dat dit iets is dat het klassieke strijdtoneel van meerderheid en oppositie overstijgt. Finaal worden we er allemaal op afgerekend. We dragen een gedeelde verantwoordelijkheid. Het punt zal het halveren van de realisatietermijnen zijn en de timing om de wetgeving op punt te stellen, zodat we grote investeringsprojecten nog een kans geven in de toekomst.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, de laatste keer dat ik in deze commissie kwam, vreesde ik ervoor of alles wat hier werd gezegd ook effectief in de praktijk zou worden gebracht. Met wat u vandaag zegt, lijkt u ervan overtuigd te zijn dat het zo moet en zo zal gebeuren.

Ik heb een vraag om uitleg gesteld aan minister Muyters over de eengemaakte vergunning, die Wallonië al sinds 2005 heeft. In zijn antwoord mikte de minister op 2014. Vandaag hebt u het over midden 2012, nog voor het parlementair reces. Dat betekent een aanzienlijke verkorting ten opzichte van wat minister Muyters heeft aangegeven.

Wat moet tegen wanneer gebeuren? Het is geen overbodige luxe om voor het werk dat deze commissie in het verleden heeft verricht een duidelijke timing op te stellen voor alle deelprojecten, met aanduiding van de verschillende knipperlichten voor elke tussenstap.

De heer Keulen zei dat niet alleen u en de meerderheid, maar iedereen hierop wordt afgerekend, want we zitten allemaal in de politiek. Dit hebben we zelf in handen. Dit is Vlaamse materie. Het zou dan ook leuk zijn dat alle betrokken partijen op de tijdstabel kunnen zien dat we op koers blijven en dat we de deadline halen.

Minister-president, in hoeverre kunnen we nog praktische suggesties meegeven? Er zijn zaken van ruimtelijke ordening die minder in het daglicht komen, zoals bedrijven die waterzuiveringsinstallaties niet kunnen plaatsen op aanpalende grond. In hoeverre is er nog ruimte om kleinere zaken die in dat traject passen, hierin te integreren? Ze zijn coherent met het milieubeleid dat we voeren en met wat we in deze commissie hebben beslist, en ze kunnen zorgen voor verlichting.

De heer Bart Martens: Minister-president, ik dank u voor alle goede voornemens en gerealiseerde maatregelen.

De gemachtigd ambtenaar kan door de recente decreetswijziging niet meer zonder toelating van zijn overste in beroep gaan. Die zaken hebben we al geregeld.

Minister-president, ik wil u vragen omzichtig te zijn bij de uitwerking van de unieke vergunning. Sommige lokale besturen hebben schrik dat ze niet over de operationele kracht beschikken om dat straks, als met de unieke vergunning meer dossiers in eerste aanleg op het niveau van de steden en gemeenten moeten worden beslist, aan te kunnen.

Bij de unieke vergunning hoort ook een herindeling van de classificatie van hinderlijke inrichtingen, die ertoe zou leiden dat klassieke milieuvergunningen die tot voor kort op het niveau van de bestendige deputatie in eerste aanleg werden beslist, nu op het niveau van de steden en gemeenten zullen worden beslist. Sommige steden en gemeenten zijn daar goed voor uitgerust en zijn blij dat ze die bevoegdheid krijgen. Andere slaat de schrik om het hart. De Vlaamse overheid moet duidelijk maken wat ze van die steden en gemeenten verwacht, en hen desgevallend ondersteunen in hun nieuwe taak in het kader van de unieke vergunning.

We moeten niet iets in het leven roepen dat in de praktijk niet blijkt te werken. We moeten dus omzichtig te werk gaan. Daarvoor is er nog ruimte en tijd. U spreekt nu over de principiële goedkeuring voor de zomer van 2012. Dat is misschien een vervroeging van de timing van minister Muyters. Uit de Septemberverklaring had ik begrepen dat de eerste principiële goedkeuring er zelfs nog eind dit jaar zou komen, maar dat half jaar zal het verschil niet maken. We kunnen best de tijd nemen om dat gedegen uit te werken, zodat als we dat in de wetgeving inschrijven, het ook op het terrein blijkt te werken. De timing van een eerste goedkeuring voor het zomerreces 2012 is al ambitieus genoeg.

Het Vlaams bestuursrechtscollège is iets waar we allemaal naartoe willen. Ik herinner me een uitspraak van minister Bourgeois, die zei dat het nog twee jaar zou duren voor dat operationeel wordt. In afwachting moeten we de Raad voor Vergunningsbetwistingen extra mogelijkheden geven om de bestuurlijke lus te kunnen toepassen en om een verzoek tot bemiddeling te kunnen inbouwen, dat veel miserie kan vermijden.

Dat zijn zaken die we nu al kunnen doen, via een aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. We moeten nu al maatregelen nemen, zodat het overtal aan rechters bij het Milieuhandhavingscollege kan worden ingezet om de achterstand die de Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft opgebouwd, te kunnen inhalen. Ondanks de aanstelling door de Vlaamse Regering van een vierde rechter in september 2011 is de instroom van dossiers nog altijd groter dan de uitstroom. Het stuwmeer van hangende dossiers groeit verder aan ondanks de extra middelen en mensen die we ter beschikking hebben gesteld.

We hebben de bevoegde ministers Muyters en Schauvliege gevraagd om maatregelen te nemen om het overtal aan rechters bij het Milieuhandhavingscollege te kunnen inzetten voor het wegwerken van de achterstand van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Volgens het advies dat zij daarvoor hebben ingewonnen, blijkt dat ‘contra legem’ te zijn. Er is dus een decretale wijziging nodig om dat mogelijk te maken.

Minister-president, in de commissie Leefmilieu hebben we aangeboden om desnoods zelf die decretale regeling te treffen, via een amendement op het verzameldecreet. Zo moeten we geen maanden wachten op een voorontwerp van decreet, dat dan moet worden voorgelegd aan de adviesraden, de regering, de Raad van State en het parlement. Dat zou geen aanpassing op korte termijn meer zijn. Daarom willen we dat via een parlementair initiatief realiseren. Zo kan de achterstand bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen eindelijk worden weggewerkt.

De Raad van State had zijn stedenbouwcontentieux volledig opgekuist. Met de oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen hebben we dat probleem, dat niet meer bestond bij de Raad van State, opnieuw gecreëerd. Dat is natuurlijk een ontoelaatbare en onhoudbare situatie. We moeten zeer snel een aantal kortetermijnmaatregelen treffen om die achterstand effectief weg te werken. Dan kunnen we ook dringend werk maken van een procedurereglement voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, zodat de raad in een aantal dossiers veel sneller kan handelen. Als een verzoekende en een verwerende partij vandaag in een dossier rond een stedenbouwvergunning beslissen om afstand van geding te doen, zal de Raad voor Vergunningsbetwistingen, in tegenstelling tot de Raad van State, toch nog onderzoeken of het verzoek tot schorsing of vernietiging wel ontvankelijk was. Dat is nutteloos werk. Bij de Raad van State neemt men gewoon akte van die gedingafstand. Bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen kan dat naar eigen zeggen niet, wegens het ontbreken van een procedurereglement. We kunnen komaf maken met die tijdverspilling, mits een snelle goedkeuring van zo’n procedurereglement. Op korte termijn kunnen we een aantal maatregelen nemen die ervoor zorgen dat de Raad sneller kan beslissen en de achterstand kan inlopen.

Minister-president, ik vermoed dat we vrij snel de nodige maatregelen moeten nemen om de gevolgen van het arrest van de Raad van State rond de schorsing van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Dendermonde weg te ruimen. De Raad van State heeft opgemerkt dat bij toepassing van het integratiespoor, waarbij een milieueffectenrapport geïntegreerd wordt in de besluitvorming tot opmaak van een RUP, een andere procedure van openbaarheid en kennisgeving wordt gehanteerd dan in de klassieke procedure, waar het MER voorafgaat aan de opmaak van het RUP. We moeten dat zelf de wereld uit helpen. Als we dat niet doen, kunnen we geen RUP meer via het integratiespoor tot stand laten komen zonder dat de vergunningen die daar later op gebaseerd worden kaduuk zijn. Hoe ver staat het met het repareren van die zaak? Wanneer kunnen wij decreet- en besluitaanpassingen verwachten om die problematiek de wereld uit te helpen?

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Ceyssens, de informatieopdracht van Vlaanderen naar de lokale overheden is een terechte zorg, die we verder moeten bewaken en vormgeven.

Wat het Vlaams Bestuursrechtcollege betreft, heeft minister Bourgeois in zijn beleidsbrief gezegd dat dit eind 2012 in een decreet zal worden gegoten.

Ik heb begrepen dat minister Muyters en minister Schauvliege intensief bezig zijn met de problematiek van de rechters en het Milieuhandavingscollege. Er zal dus een antwoord op worden gegeven. Hetzelfde geldt voor de problematiek van de Raad van State en Dendermonde.

Mijnheer Ceyssens, er is een kamerbrede steun voor het Vlaams Bestuursrechtcollege. Iedereen wil dat zo snel mogelijk realiseren. Ondertussen kunnen we kijken of we de bestuurlijke lus al kunnen toepassen.

Regelgevend werk kan niet alles oplossen. Mijnheer Keulen, u hebt terecht verwezen naar de attitude van de ambtenaren. Als we als wetgever en als uitvoerende macht volledig in die dynamiek zitten, moeten ook de Vlaamse ambtenaren mee oplossingsgericht denken en werken. U zegt zelf dat we heel goede ambtenaren hebben, maar sommige moeten misschien nog een kleine stimulans krijgen om zich die attitude volledig eigen te maken.

Ik benadruk dat er geen tegenspraak is tussen wat ik heb gezegd in de Septemberverklaring en nu. De principebeslissing op het niveau van de Vlaamse Regering proberen we zo snel mogelijk, nog dit jaar, te realiseren. We gaan ervan uit dat we naar het parlement kunnen komen tegen de zomer van 2012. Mijnheer Martens, u noemt die deadline heel scherp. We engageren ons daartoe.

Mijnheer Ceyssens, uw suggestie voor een stand van zaken in de beleidsbrief neem ik mee. Het lijkt me zeer zinvol. We moeten dat met de vakministers bekijken. Wat mij betreft, is het geen enkel probleem.

Mijnheer Keulen, ik dank u dat u zegt dat dit niet enkel een probleem is van de meerderheid, maar ook van de oppositie. Meerderheid en oppositie moeten er alles aan doen om dit op een goede manier vorm te geven. Coalities wisselen om de vijf jaar en we werken hier aan de volgende twintig jaar.

Mijnheer Sabbe, ik zal het misverstand over de timing uitklaren. We streven hetzelfde na, wat u enkel kunt toejuichen, begrijp ik. Ik verwijs naar uw suggestie om te duiden tegen wanneer wat moet gebeuren. Mijn collega's en ik staan ook open voor alle praktische suggesties en mogelijkheden tot verbetering.

Mijnheer Martens, u benadrukt dat we de lokale overheden de nodige aandacht moeten geven. Zij moeten geloven in hun eigen kunnen. We doen er alles aan om de timing aan te houden, zodat er geen verschil zit tussen het niveau van de regering en van het parlement.

De heer Marino Keulen: Op de interministeriële conferenties, het overleg tussen deelstaatregeringen en de federale overheid voor aanpalende bevoegdheden, kan worden besproken met de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken om de rechtsfiguur van de bestuurlijke lus in de wetgeving op de Raad van State in te schrijven. Ook op ons niveau zullen we daarmee altijd worden geconfronteerd en we zijn dan ook nog eens de eerste bondgenoten van de gemeentebesturen. Het heeft niets te maken met communautaire invalshoeken, maar alles met een goed en modern bestuur. Vlaanderen moet dat proces trekken.

Misschien dient dat ons niet meteen, maar voor de lokale besturen is dat heel belangrijk, en wij zijn toch als eerste verantwoordelijk voor die besturen.

De voorzitter: De voorzitter van de Raad van State heeft hier tijdens de hoorzittingen een heel grote bereidheid getoond om mee te denken in die richting. Hij vroeg dat we hem het wettelijke instrument zouden geven om dat te kunnen doen.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, met de tijdstabel bedoel ik de stappen die nodig zijn. Ik vraag dat zo nadrukkelijk omdat we zo voor de diverse stappen zullen kunnen zien of de timing kan worden gehaald. Zo kan bij de minste afwijking ook snel worden bijgestuurd. Als er enkel een einddatum wordt vooropgesteld voor, bijvoorbeeld, het realiseren van de unieke vergunning, en de tussenstappen zijn niet geëxpliciteerd, dan bestaat het risico dat die timing niet wordt gehaald.

De heer Dirk de Kort: Er wordt heel gemakkelijk gezegd dat een en ander afhangt van de houding van de Vlaamse ambtenaren. Soms ben ik echter ook begaan met de hoeveelheid werk waarmee we de Vlaamse ambtenaren opzadelen. Kijken we maar naar de hoeveelheid procedures die ze moeten doorlopen.

Minister-president, gras groeit niet beter door eraan te trekken. Er moet niet alleen een goede decreetgeving zijn, met goede uitvoeringsbesluiten, we moeten er ook over nadenken of er bij de implementatie geen bijsturing nodig is, en een verschuiving van ambtenaren. Sommige ambtenaren zijn nu veeleer bezig met inspectie of toezicht op lokale besturen. Ze zouden kunnen worden omschoold, zodat de kwaliteit van het af te leveren werk ook daadwerkelijk kan worden gegarandeerd.

Ik heb vroeger al gevraagd in de commissie of er in de rapportering ook geen stand van zaken kon worden gegeven per geformuleerde aanbeveling. Ik ben het ter zake eens met de heer Ceyssens.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Keulen, we kijken uit naar de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken. Naar aanleiding van het incident met de tramlijn in Wijnegem hebben we contact opgenomen met zowel de minister van Binnenlandse Zaken als de minister van Justitie van de regering in lopende zaken. De beide ministers waren bereid om wijzigingen aan te brengen aan de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Naar aanleiding van dat dossier hebben we ook contact gehad met de voorzitter van de Raad van State, en met een aantal rechters. Zij waren ook bereid om een aantal zaken te wijzigen aan de gecoördineerde wetten. Ze onderstreepten echter dat die wetten er zijn, dat zij die moeten toepassen en dat we hun dat niet ten kwade kunnen duiden. Dat klopt.

U hebt gelijk, dit dossier is niet communautair geladen. Het is gewoon een kwestie van efficiëntie. De Raad van State staat daarvoor open. Ik kijk dus uit naar de eerste bijeenkomst van het interministerieel comité met de nieuwe collega's.

Mijnheer Sabbe, u hebt het over de tussenstappen. Ik weet niet of u de routeplanner bedoelt of iets anders, maar volgende vergadering kan over die routeplanner meer tekst en uitleg worden gegeven.

Mijnheer de Kort, we mogen de ambtenaren inderdaad niet met alle zonden overladen. Dat zou verkeerd zijn, en onrechtvaardig. De werklast is aanzienlijk. Ik ga er echter van uit dat, als we dit alles hebben uitgevoerd, er een verlichting komt en dan gaat het over het correct alloceren van die verlichting.

De administratie heeft een voorstel gedaan met betrekking tot de tabel, maar ik laat het over aan de voorzitter om dat toe te lichten.

De heer Johan Sauwens: Minister-president, het is goed dat we een overzicht hebben gekregen voor alle beleidsdomeinen. We hebben de regering ook anderhalf jaar de tijd gegeven. Er moest heel wat wetgevend, voorbereidend werk gebeuren en besluiten moesten worden

aangepast. Er is heel wat gebeurd. We hadden een tijd geleden enigszins het gevoel dat er wat werd gearzeld, maar u hebt ons ervan overtuigd dat dit de goede richting uitgaat.

Een aantal uiteenzettingen geven aan dat we zelf ook nog een rol zouden kunnen spelen. Het idee van de heer Ceysens om te vragen aan de regering dat het aspect van de versneling en de uitvoering van onze aanbevelingen zou worden verwerkt in de beleidsbrieven, is een heel goed idee.

We hebben een overzichtstabel gekregen van het projectteam. Die moeten we zeker bekijken tijdens een van onze volgende vergaderingen. Een aantal elementen is immers niet meteen aan bod gekomen. Ze bevinden zich enigszins tussen de diverse werkgroepen in. We moeten dat zelf kunnen opvolgen, en die tijdstabel die werd gevraagd, kunnen we daar dan aan koppelen.

De minister-president heeft terecht gezegd dat de economische conjunctuur, zoals die zich vandaag ontwikkelt, aangeeft dat vertraging in maatschappelijk belangrijke dossiers niet meer te verantwoorden is.

Johan SAUWENS,
voorzitter

Karin BROUWERS
Ivan SABBE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

FOD	Federale Overheidsdienst
MER	milieueffectrapport
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed
VLACORO	Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening